

Міністерство культури та інформаційної політики України
Державний науково-методичний центр
змісту культурно-мистецької освіти

«СХВАЛЕНО»

Науково-методичною радою
Державного науково-методичного центру
змісту культурно-мистецької освіти
Протокол № 1
від «30» січня 2024 р.

Типова навчальна програма з навчальної дисципліни
«ФОРМОТВОРЕННЯ ТА РОБОТА В МАТЕРІАЛІ»
середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти
з декоративного мистецтва початкового професійного спрямування,
класи декоративного мистецтва

Київ
2024

Типова навчальна програма з навчальної дисципліни «ФОРМОТВОРЕННЯ ТА РОБОТА В МАТЕРІАЛІ» середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти з декоративного мистецтва початкового професійного спрямування, класи декоративного мистецтва (друга редакція, доповнена). Київ, 2024. 426 с.

Координатори типової навчальної програми:

Витягловська Т. В., викладач, завідувач відділу образотворчого мистецтва Заводської комунальної мистецької школи Заводської селищної ради Чортківського району Тернопільської області, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; заслужений художник України;

Вороніна М. В., викладач дисципліни «Формоутворення» Мистецького коледжу імені Сальвадора Далі (м. Київ); старший викладач кафедри дизайну і технологій Київського національного університету культури і мистецтв; старший науковий співробітник відділу наукового забезпечення змісту культурно-мистецької освіти Державного науково-методичного центру змісту культурно-мистецької освіти; канд. пед. наук;

Тихомирова Т. М., викладач Мистецької художньої школи № 1 імені К. К. Костанді м. Одеси; спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; методист Одеського обласного навчально-методичного центру закладів культури і мистецтв; член Національної спілки художників України.

Склад робочої групи (за техніками):

Вишивка
(ознайомчий,
поглиблений) **Витягловська Т. В.**, завідувач відділу образотворчого мистецтва Заводської комунальної мистецької школи Заводської селищної ради Чортківського району Тернопільської області, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; заслужений художник України;
координатор групи;

Веселовська-Девдюк Г. Л., викладач Бучацької художньої школи імені Омеляна Васильовича Ментуса (Тернопільська обл.), спеціаліст першої категорії.

Витинанка
(ознайомчий) **Пак Н. Я.**, викладач живопису та композиції, заступник директора Надвірнянської художньої школи (Івано-Франківська обл.), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, *координатор групи;*

Бондаренко Н. Д., викладач рисунку і живопису, директор Надвірнянської художньої школи (Івано-Франківська обл.), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист;

Елеон Н. Є., викладач рисунку, живопису та композиції Шепетівська дитяча художня школа (Хмельницька обл.), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; член Національної спілки народних майстрів України, народний майстер;

Маркитан О. М., завідувач методичного відділу рисунку; викладач рисунку, живопису та композиції Дитячої художньої школи (м. Миколаїв), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист;

Марчук О. Є., викладач образотворчого мистецтва Городоцької дитячої художньої школи (Хмельницька обл.), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; член Національної спілки народних майстрів України, народний майстер.

Витинанка
(поглиблений) **Пак Н. Я.**, викладач живопису та композиції, заступник директора Надвірнянської художньої школи (Івано-Франківська обл.), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, *координатор групи;*

Бондаренко Н. Д., викладач рисунку і живопису, директор Надвірнянської художньої школи (Івано-Франківська обл.), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист;

	<p>Елеон Н. Є., викладач рисунку, живопису та композиції Шепетівська дитяча художня школа (Хмельницька обл.), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; член Національної спілки народних майстрів України, народний майстер;</p> <p>Кравець Л. Ф., викладач Петриківської дитячої художньої школи ім. Т. Я. Пати (Дніпропетровська обл.); член Дніпропетровської організації Національної спілки художників України, член Національної спілки художників України;</p> <p>Маркітан О. М., завідувач методичного відділу рисунку; викладач рисунку, живопису та композиції Дитячої художньої школи (м. Миколаїв), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист;</p> <p>Марчук О. Є., викладач образотворчого мистецтва Городецької дитячої художньої школи (Хмельницька обл.), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; член Національної спілки народних майстрів України, народний майстер.</p>
Петриківський розпис (ознайомчий, поглиблений)	<p>Пікуш М. І., викладач художніх дисциплін Петриківської дитячої художньої школи ім. Т.Я. Пати, спеціаліст другої категорії, Заслужений майстер народної творчості України, член Національної спілки художників України, <i>координатор групи</i>;</p> <p>Вихованець Л. Л., викладач художніх дисциплін Петриківської дитячої художньої школи ім. Т.Я. Пати;</p> <p>Кравець Л. Ф., викладач Петриківської дитячої художньої школи ім. Т. Я. Пати (Дніпропетровська обл.); член Дніпропетровської організації Національної спілки художників України, член Національної спілки художників України;</p> <p>Мартинюк В. В., викладач Мистецької художньої школи № 1 ім. К. К. Костанді м. Одеси, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.</p>
Ткацтво (ознайомчий) Ткацтво / килимарство / гобелен (поглиблений)	<p>Витягловська Т. В., викладач, завідувач відділом образотворчого мистецтва Заводської комунальної мистецької школи (Тернопільська обл.), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; заслужений художник України, <i>координатор групи</i>;</p> <p>Гавриш Л. С., викладач Надвірнянської художньої школи (Івано-Франківська обл.), спеціаліст другої категорії;</p> <p>Лаговська О. М., викладач Мистецької художньої школи № 1 імені К. К. Костанді м. Одеси, спеціаліст вищої категорії, старший викладач.</p>
Кераміка (ознайомчий)	<p>Тихомирова Т. М., викладач малюнка, живопису, композиції Мистецької художньої школи № 1 імені К. К. Костанді м. Одеси, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; методист Одеського обласного навчально-методичного центру закладів культури і мистецтва; член Національної спілки художників України, <i>координатор групи</i>;</p> <p>Димарецька О. В., викладач Харківської дитячої художньої школи № 1 імені І. Ю. Рєпіна, спеціаліст вищої категорії;</p> <p>Нікітіна О. О., викладач скульптури Мистецької художньої школи №1 імені К. К. Костанді м. Одеси, старший викладач;</p> <p>Ружи́ло О. М., викладач Надвірнянської художньої школи (Івано-Франківська обл.), спеціаліст вищої категорії;</p> <p>Філіпович Н. В., викладач відділу «Образотворче мистецтво» Хмельницької школи мистецтв «Озерна», спеціаліст першої категорії.</p>
Кераміка (поглиблений)	<p>Тихомирова Т. М., викладач малюнка, живопису, композиції Мистецької художньої школи № 1 імені К. К. Костанді м. Одеси,</p>

	<p>спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; методист Одеського обласного навчально-методичного центру закладів культури і мистецтва; член Національної спілки художників України, <i>координатор групи</i>;</p> <p>Нікітіна О. О., викладач скульптури Мистецької художньої школи №1 імені К. К. Костанді м. Одеси, старший викладач.</p>
Паперопластика (ознайомчий)	<p>Витягловська Т. В., викладач, завідувач відділу образотворчого мистецтва Заводської комунальної мистецької школи Заводської селищної ради Чортківського району Тернопільської області, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; заслужений художник України;</p> <p>Корнят М. Р., викладач спеціалізованих дисциплін Заводської комунальної мистецької школи Заводської селищної ради Чортківського району Тернопільської області, спеціаліст першої категорії;</p> <p>Рибіцька Н. В., викладач спеціалізованих предметів Козівської початкової спеціалізованої школи мистецтв Козівської селищної ради (Тернопільська обл.), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.</p>
Батик (ознайомчий)	<p>Витягловська Т. В., викладач, завідувач відділу образотворчого мистецтва Заводської комунальної мистецької школи Заводської селищної ради Чортківського району Тернопільської області, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; заслужений художник України;</p> <p>Димарецька О. В., викладач спеціалізованих предметів Харківської дитячої художньої школи №1 імені І. Ю. Рєпіна, спеціаліст вищої категорії;</p> <p>Марчук А. В., викладач спеціалізованих предметів Городецької дитячої художньої школи Хмельницької області;</p> <p>Марчук О. Є., викладач Городецької дитячої художньої школи Хмельницької області, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, член Національної спілки майстрів народного мистецтва України.</p>
Батик (поглиблений)	<p>Витягловська Т. В., викладач, завідувач відділу образотворчого мистецтва Заводської комунальної мистецької школи Заводської селищної ради Чортківського району Тернопільської області, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; заслужений художник України;</p> <p>Димарецька О. В., викладач спеціалізованих предметів Харківської дитячої художньої школи №1 імені І. Ю. Рєпіна, спеціаліст вищої категорії.</p>
Виготовлення народної ляльки (ознайомчий)	<p>Тихомирова Т. М., викладач малюнка, живопису та композиції Мистецької художньої школи №1 імені К. К. Костанді м. Одеси, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; методист Одеського обласного навчально-методичного центру закладів культури і мистецтва; член Національної спілки художників України; <i>координатор групи</i>;</p> <p>Гоманюк В. М., викладач спеціальних дисциплін, завідувач відділу «Художнє оформлення» Одеського художнього фахового коледжу імені М. Б. Грекова, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; член Національної спілки художників України.</p>
Валяння (ознайомчий)	<p>Тихомирова Т. М., викладач малюнка, живопису та композиції Мистецької художньої школи №1 імені К. К. Костанді м. Одеси, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; методист Одеського обласного навчально-методичного центру закладів культури і мистецтва; член Національної спілки художників України, <i>координатор групи</i>;</p>

	<p>Кудрявцева Е. А., викладач рисунку, живопису та композиції Мистецької художньої школи № 1 імені К. К. Костанді м. Одеси, спеціаліст вищої категорії, старший викладач;</p> <p>Нікоряк Т. І., викладач рисунку, живопису та композиції Южненської школи мистецтв (Одеська обл.), спеціаліст вищої категорії, старший викладач;</p> <p>Петрова Н. М., викладач рисунку, живопису та композиції Мистецької художньої школи № 1 імені К. К. Костанді м. Одеси, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.</p>
Вибійка (ознайомчий)	<p>Тихомирова Т. М., викладач малюнка, живопису, композиції Мистецької художньої школи № 1 імені К. К. Костанді м. Одеси, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; методист Одеського обласного навчально-методичного центру закладів культури і мистецтва; член Національної спілки художників України;</p>
Писанкарство (ознайомчий)	<p>Слободян Г. П., викладач живопису, композиції, кольорознавства, історії орнаментів Львівського фахового коледжу декоративного і ужиткового мистецтва ім. І. Труша, спеціаліст вищої категорії, старший викладач, <i>координатор групи</i>;</p> <p>Корняк М. Р., викладач Заводської комунальної мистецької школи Заводської селищної ради Чортківського району Тернопільської області, спеціаліст першої категорії;</p> <p>Мартинюк В. В., викладач Мистецької художньої школи № 1 ім. К. К. Костанді м. Одеса, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.</p>
Черпаний папір (ознайомчий)	<p>Тихомирова Т. М., викладач малюнка, живопису та композиції Мистецької художньої школи № 1 імені К. К. Костанді м. Одеси, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; методист Одеського обласного навчально-методичного центру закладів культури і мистецтва, член Національної спілки художників України, <i>координатор групи</i>;</p> <p>Кириленко А. М., викладач рисунка, живопису та композиції. Мистецької художньої школи № 1 імені К. К. Костанді м. Одеси, спеціаліст першої категорії;</p> <p>Кудрявцева Е. А., викладач рисунка, живопису та композиції Мистецької художньої школи № 1 імені К. К. Костанді м. Одеси, спеціаліст вищої категорії, старший викладач;</p> <p>Петрова Н. М., викладач рисунка, живопису та композиції Мистецької художньої школи № 1 імені К. К. Костанді м. Одеси, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.</p>
Черпаний папір (поглиблений)	<p>Тихомирова Т. М., викладач малюнка, живопису та композиції Мистецької художньої школи № 1 імені К. К. Костанді м. Одеси, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; методист Одеського обласного навчально-методичного центру закладів культури і мистецтва, член Національної спілки художників України, <i>координатор групи</i>;</p> <p>Петрова Н. М., викладач рисунка, живопису та композиції Мистецької художньої школи № 1 імені К. К. Костанді м. Одеси, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист;</p> <p>Кудрявцева Е. А., викладач рисунка, живопису та композиції Мистецької художньої школи № 1 імені К. К. Костанді м. Одеси, спеціаліст вищої категорії, старший викладач;</p>

Колаж та асамбляж
(ознайомчий, поглиблений)

Лаговська О. М., викладач рисунку, живопису та композиції Мистецької художньої школи № 1 імені К. К. Костанді м. Одеси, спеціаліст вищої категорії, старший викладач.

Тихомирова Т. М., викладач малюнка, живопису та композиції Мистецької художньої школи № 1 імені К. К. Костанді м. Одеси, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; методист Одеського обласного навчально-методичного центру закладів культури і мистецтва, член Національної спілки художників України, *координатор групи*;

Витягловська Т. В., викладач, завідувач відділу образотворчого мистецтва Заводської комунальної мистецької школи Заводської селищної ради Чортківського району Тернопільської області, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, заслужений художник України;

Кириленко Г. М., викладач малюнку, живопису, композиції Мистецької художньої школи № 1 імені К. К. Костанді м. Одеси, спеціаліст вищої категорії;

Кудрявцева Е. А., викладач малюнку, живопису, композиції Мистецької художньої школи № 1 імені К. К. Костанді м. Одеси, спеціаліст вищої категорії, старший викладач;

Пак Н. Я., викладач живопису та композиції, заступник директора Надвірнянської художньої школи (Івано-Франківська обл.), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист;

Петрова Н. М., викладач малюнку, живопису, композиції Мистецької художньої школи № 1 імені К. К. Костанді м. Одеси, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

Синель
(ознайомчий)

Витягловська Т. В., викладач, завідувач відділу образотворчого мистецтва Заводської комунальної мистецької школи Заводської селищної ради Чортківського району Тернопільської області, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, заслужений художник України, *координатор групи*;

Веселовська-Девдюк Г. Л., викладач Бучацької художньої школи імені Омеляна Васильовича Ментуса Тернопільської області, спеціаліст першої категорії;

Корнят М. Р., викладач Заводської комунальної мистецької школи Заводської селищної ради Чортківського району Тернопільської області, спеціаліст першої категорії.

Рецензенти:

Ваврух М. І., заступник директора з навчально-методичної роботи Львівського фахового коледжу декоративного і ужиткового мистецтва ім. І. Труша, канд. мистецтвознав., доцент, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист;

Вакуленко О. С., викладач Люботинського мистецького ліцею «Дивосвіт»; провідний методист Харківського обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтва; голова Харківського обласного осередку Національної спілки майстрів народного мистецтва України, заслужений майстер народної творчості України;

Громова О. П., завідувач науковим відділом виставкової роботи Національного музею народної архітектури та побуту України, член Спілки майстрів народного мистецтва «Журавка» (м. Коломия);

Ковач І. І., викладач дисципліни «Декоративна композиція» Комунального закладу спеціалізованої мистецької освіти «Дизайн-ліцей» (м. Херсон), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Типова навчальна програма з навчальної дисципліни **«Формотворення та робота в матеріалі»** (далі – типова навчальна програма) розроблена з урахуванням вимог до обсягу та результатів навчання, передбачених Типовою освітньою програмою середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти з декоративного мистецтва початкового професійного спрямування (наказ Міністерства культури України від 23.07.2019 № 562), містить загальний нормативний зміст, обсяг та нормативні результати навчання учнів основним закономірностям утворення художньої естетичної форми та прийомам її реалізації в різноманітних матеріалах, а також окреслює рекомендовані підходи до планування й організації освітнього процесу в класах декоративного мистецтва. Нормативний зміст навчання за типовою навчальною програмою базується на образотворчій та декоративній спадщині різних епох, традиціях і сучасних досягненнях національної та світової художніх шкіл. У типовій навчальній програмі навчальний матеріал диференційовано за видами декоративного мистецтва (декоративними техніками).

Типова навчальна програма може бути основою для розроблення викладачем робочої навчальної програми з навчальної дисципліни **«Формотворення та робота в матеріалі»**. *У робочій навчальній програмі, розробленій на основі цієї типової навчальної програми, відповідно до потреб учнів, регіональних особливостей становлення та розвитку декоративного мистецтва, кадрового та матеріально-технічного забезпечення закладів мистецької освіти викладач деталізує, конкретизує та адаптує нормативний зміст дисципліни, передбачений типовою навчальною програмою, визначає організаційні форми проведення та види навчальних занять, комплекс художньо-педагогічних технологій та методів викладання, необхідне методичне забезпечення, форми та засоби контролю якості знань учнів.*

Мета вивчення дисципліни орієнтована на: опанування та застосування базових методів і принципів утворення форми, засобів її візуальної організації та художньої просторової трансформації за допомогою відповідних матеріалів; формування художнього смаку та розвиток творчого мислення; мотивацію подальшого навчання на поглибленому підрівні початкової мистецької освіти або подальшого здобуття мистецької освіти професійного спрямування в закладах фахової передвищої освіти.

Освітній процес з навчальної дисципліни **«Формотворення та робота в матеріалі»** здійснюється у формі навчальних занять, заходів поточного та підсумкового контролю. Основною формою занять є **груповий урок**.

Навчання проводиться за *модулями*. Кожен модуль передбачає формування певної частини компетентностей, що стають основою для подальшого навчання та досягнення нормативних навчальних результатів після завершення опанування типової навчальної програми.

Опанування нормативного змісту навчання за типовою навчальною програмою розраховано на мінімальну нормативну кількість навчальних тижнів – 35 тижнів на рік (без урахування канікулярних періодів) та на мінімальний нормативний обсяг часу на опанування програми, що становить для 1 – 5 років навчання – 70 год.

на рік (2 год. занять на тиждень).

З урахуванням вимог щодо реалізації змісту художньо-виконавської компетентності, який передбачає відтворення композиційно цілісного художнього образу у відповідних художньо-пластичних матеріалах з передачею конструктивних особливостей побудови декоративних об'єктів, в межах типової навчальної програми рекомендовано такий алгоритм практичного опанування різноманітних декоративних технік (видів декоративного мистецтва):

– 1 – 3 роки навчання (210 годин) – **ознайомлення з різними декоративними техніками (видами декоративного мистецтва)** – у визначених оптимальних комбінаціях¹ опанування по одній декоративній техніці за відповідне півріччя: протягом 32 годин восени або 38 годин навесні;

– 4 – 5 роки навчання (140 годин) – **поглиблене вивчення певного виду декоративного мистецтва** (з орієнтацією на вступні вимоги до відповідного закладу фахової передвищої мистецької освіти, регіональні традиції тощо).

Типовою навчальною програмою передбачено викладення нормативного змісту (програмного матеріалу) у двох варіантах обсягу:

– **ознайомчий курс** (тривалістю – 32 або 38 годин залежно від півріччя, протягом 1 – 3 років навчання);

– **поглиблений курс** (на 2 роки – 140 годин, протягом 4 та 5 років навчання), який передбачає продовження опанування декоративної техніки, що вивчалася у другому (весняному) півріччі третього року навчання.

Загалом протягом середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти з декоративного мистецтва початкового професійного спрямування здобувачі можуть опанувати на практиці 6 (шість) декоративних технік.

Перелік декоративних технік відповідно до класів, вказаних у Типовій освітній програмі середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти з декоративного мистецтва початкового професійного спрямування, та стислий опис розроблених варіантів нормативного змісту / програмного матеріалу подано в таблиці 1. Для всіх зазначених у переліку видів декоративного мистецтва розроблено нормативний зміст ознайомчого курсу, а для більшості – поглибленого курсу². Розроблені варіанти нормативного змісту в першій редакції (ТНП затверджено в 2022 р.) в таблиці виділені сірим кольором, варіанти нормативного змісту, розроблені в новій редакції – зеленим. Доопрацювання програми триває.

---

¹ Комплекс та послідовність вивчення декоративних технік за ознайомчими курсами визначається рішенням засідання відділу / відділення закладу мистецької освіти з урахуванням кадрового та матеріально-технічного забезпечення тощо. Змістове наповнення навчальних модулів за обраними видами декоративного мистецтва (декоративними техніками) базується на розроблених варіантах обсягу нормативного змісту типової навчальної програми за наданим переліком.

² Розроблений програмний матеріал поглиблених курсів буде опубліковано у схваленій типовій навчальній програмі.

Таблиця 1

Перелік розроблених варіантів нормативного змісту

№ п/п	Назва декоративної техніки, стислий опис нормативного змісту	Шифр/Код декоративної техніки (О ³ / П)	Кількість навчальних годин	Редакція
1.	Вишивка	ДМ/01		
	<i>Ознайомчий курс</i> (одне півріччя, базові / елементарні прийоми)	ДМ/01/О	38 ⁴	Перша
	<i>Поглиблений курс</i> (4 – 5 р.н.)	ДМ/01/П	140	Перша
2.	Витинанка	ДМ/02		
	<i>Ознайомчий курс:</i> (одне півріччя, базові / елементарні прийоми)	ДМ/02/О	38	Перша
	<i>Поглиблений курс</i> (4 – 5 р.н.)	ДМ/02/П	140	Друга
3.	Петриківський розпис	ДМ/03		
	<i>Ознайомчий курс</i> (одне півріччя, базові / елементарні прийоми)	ДМ/03/О	38	Друга
	<i>Поглиблений курс</i> (4 – 5 р.н.)	ДМ/03/П	140	Друга
4.	Ткацтво	ДМ/04		
	<i>Ознайомчий курс</i> (одне півріччя, базові / елементарні прийоми)	ДМ/04/О	38	Перша
	<i>Поглиблений курс</i> (4 – 5 р.н.)	ДМ/04/П	140	Перша
5.	Кераміка	ДМ/05		
	<i>Ознайомчий курс</i> (одне півріччя, базові / елементарні прийоми)	ДМ/05/О	38	Перша
	<i>Поглиблений курс</i> (4 – 5 р.н.)	ДМ/05/П	140	Друга
6.	Лозоплетіння	ДМ/06		
	<i>Ознайомчий курс</i> (одне півріччя, базові / елементарні прийоми)	ДМ/06/О	38	
7.	Паперопластика	ДМ/07		
	<i>Ознайомчий курс</i> (одне півріччя, базові / елементарні прийоми)	ДМ/07/О	38	Друга
8.	Батик	ДМ/08		
	<i>Ознайомчий курс</i> (одне півріччя, базові / елементарні прийоми)	ДМ/08/О	38	Друга
	<i>Поглиблений курс</i> (4 – 5 р.н.)	ДМ/08/П	140	Друга
9.	Виготовлення народних ляльок	ДМ/09		
	<i>Ознайомчий курс</i> (одне півріччя, базові / елементарні прийоми)	ДМ/09/О	38	Перша
	<i>Поглиблений курс</i> (4 – 5 р.н.)	ДМ/09/П	140	
10.	Валяння	ДМ/10		
	<i>Ознайомчий курс</i> (одне півріччя, базові / елементарні прийоми)	ДМ/10/О	38	Перша
	<i>Поглиблений курс</i> (4 – 5 р.н.)	ДМ/10/П	140	

³ У шифрах декоративних технік скорочено назви варіантів навчальних курсів до однієї літери (О – ознайомчий, П – поглиблений).

⁴ Усі ознайомчі курси, прописані в типовій навчальній програмі, розраховані на 38 годин (тривалість II півріччя). Кількість годин на опанування ознайомчого курсу може бути зменшена до 32 годин (тривалість I півріччя).

11.	Вибійка	ДМ/11		
	<i>Ознайомчий курс</i> (одне півріччя, базові / елементарні прийоми)	<i>ДМ/11/О</i>	38	<i>Перша</i>
12.	Писанкарство	ДМ/12		
	<i>Ознайомчий курс</i> (одне півріччя, базові / елементарні прийоми)	<i>ДМ/12/О</i>	38	<i>Друга</i>
	<i>Поглиблений курс</i> (4 – 5 р.н.)	<i>ДМ/12/П</i>	140	
13.	Самчиківський розпис	ДМ/13		
	<i>Ознайомчий курс</i> (одне півріччя, базові / елементарні прийоми)	<i>ДМ/13/О</i>	38	
14.	Черпаний папір	ДМ/14		
	<i>Ознайомчий курс</i> (одне півріччя, базові / елементарні прийоми)	<i>ДМ/14/О</i>	38	<i>Перша</i>
	<i>Поглиблений курс</i> (4 – 5 р.н.)	<i>ДМ/14/П</i>	140	<i>Друга</i>
15.	Колаж та асамбляж	ДМ/15		
	<i>Ознайомчий курс</i> (одне півріччя, базові / елементарні прийоми)	<i>ДМ/15/О</i>	38	<i>Друга</i>
	<i>Поглиблений курс</i> (4 – 5 р.н.)	<i>ДМ/15/П</i>	140	
16.	Синель	ДМ/16		
	<i>Ознайомчий курс</i> (одне півріччя, базові / елементарні прийоми)	<i>ДМ/16/О</i>	38	<i>Перша</i>
17.	Печворк	ДМ/17		
	<i>Ознайомчий курс</i> (одне півріччя, базові / елементарні прийоми)	<i>ДМ/17/О</i>	38	
18.	Бісероплетіння	ДМ/18		
	<i>Ознайомчий курс</i> (одне півріччя, базові / елементарні прийоми)	<i>ДМ/18/О</i>	38	<i>Друга</i>

Розроблені варіанти нормативного змісту типової навчальної програми за пропонованими декоративними техніками супроводжуються двома категоріями ілюстративних матеріалів, що подано у таких форматах: посилання на електронні ресурси щодо загальних відомостей про техніку та твори майстрів декоративного мистецтва, а також фото прикладів основних матеріалів, інструментів і робіт учнів.

За шаблоном розробленого нормативного змісту ознайомчого курсу, в якому представлені узагальнені формулювання показників (назва модуля, зміст, результати) (додаток 1), викладач може розробити робочу навчальну програму щодо опанування декоративних технік, що наразі не включені до першої редакції типової навчальної програми.

Відповідно до принципів модульної системи навчання в робочій навчальній програмі **загальну кількість навчальних годин** рекомендовано розподіляти на розсуд викладача, зокрема, на:

- поглиблення та вдосконалення набутих навичок та вмінь учнів або збільшення часу на вивчення окремих модулів;
- повторення / закріплення вивченого матеріалу;
- підготовку до контрольних заходів та/або публічних заходів;
- планування та проведення інших форм роботи (відвідування культурно-мистецьких заходів, пов'язаних зі змістом мистецької освіти тощо);
- відпрацювання нормативного змісту навчання через непередбачувані

обставини (карантин тощо).

Для моніторингу рівня навчальних досягнень учнів застосовуються форми **поточного та підсумкового контролю**.

Поточний контроль здійснюється: під час навчальних занять (поурочний контроль); за підсумками кожного модуля (модульний контроль). Поточний контроль може здійснюватися у формі контрольних уроків, переглядів. Конкретні форми поточного (поурочного, модульного) контролю визначаються викладачем відповідно до робочої навчальної програми.

Підсумковий річний контроль здійснюється після завершення кожного року навчання у формі:

для 1 – 3 років навчання – *річного контрольного перегляду творчих робіт останнього модуля кожного півріччя (творчих робіт за двома техніками навчального року)*, що включає перевірку результатів навчання за типовою навчальною програмою;

для 4 – 5 років навчання – *річного контрольного перегляду творчих робіт останнього модуля навчального року*, що включає перевірку результатів навчання за типовою навчальною програмою.

Наприкінці п'ятого року навчання проводиться **підсумковий контроль за результатами опанування типової навчальної програми у формі комплексного перегляду підсумкових творчих робіт** з композиції, декоративного живопису, рисунку, а також формотворення та роботи в матеріалі.

Визначення рівня досягнення учнями результатів навчання середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти передбачає оцінювання через виставлення балів (оцінок) у цифровому (числовому) виразі за поділом на 4 рівні: початковий (1 – 3 бали), середній (4 – 6 балів), достатній (7 – 9 балів), високий (10 – 12 балів). Метою оцінювання є визначення рівня навчальних досягнень учня/учениці в оволодінні змістом, визначеним цією типовою навчальною програмою на кожному з етапів навчання (*додаток 2*).